

Baretembleem

Geneeskundige troepen

De militaire geneeskunde is zo oud als er legers zijn. Opgravingen laten zien dat al in het stenen tijdperk operaties plaatsvonden om pijlpunten uit een schedel te verwijderen. Tweeduizend jaar vóór onze jaartelling waren de chirurgen van de Inca's en de Assyriërs beroemd. De Griekse dichter Homerus bezong de legerarts als een persoon die in een leger niet gemist kan worden

en de Romeinen hadden aparte eenheden geformeerd voor het vervoer van gewonden. Deelnemers aan de kruistochten werden bij ziektes of verwondingen verpleegd door de Hospitaalridders van Sint-Jan van Jeruzalem. Aan het eind van de 15de eeuw waren veldhospitelen en speciale ziekenwagens algemeen in gebruik. Van de hand van de Franse oorlogschirurg Ambroise Paré verscheen in 1547 in Antwerpen een Nederlandse vertaling 'om te

behandelen ende te genesen alderhande wonde ende quetsuren gedaan met haackbussen ende andere vuurstocken'. Veel van de ontwikkeling der latere wondgeneeskunde is te danken aan informatie die mannen als Paré aan het nageslacht doorgaven.

Prins Maurits had in zijn staf een dokter in de medicijnen, drie chirurgen en een apotheker. De gewonden op het slagveld waren afhankelijk van de barbier-chirurgijn, in welke beide functies één persoon was verenigd. In de negentiende eeuw begon men in te zien dat alleen een volwaardige geneeskundige dienst de gewonden van een oorlog kon opvangen en verplegen. Op 14 oktober 1814 stelde koning Willem I professor S.J. Brugmans aan tot Inspecteur-Generaal van de Geneeskundige Dienst der Landmacht, met de rang van generaal-majoor.

Deze datum wordt beschouwd als de oprichtingsdatum van de Militair Geneeskundige Dienst (MGD). Op 7 april 1869 werden twee compagnieën hospitaalsoldaten geformeerd, in 1900 verdubbeld tot vier compagnieën. Hieruit ontstond het Regiment Geneeskundige Troe-

pen, dat als oprichtingsjaar 1869 herdenkt.

Asklepiosstaf

Het baretembleem van de Militair Geneeskundige Dienst en het Regiment Geneeskundige Troepen bestaat uit een gestyleerde W met ellipsvormig schild waarop een zwaard een asklepiosstaf links over rechts kruist; het schild wordt gedekt door de koninklijke kroon. Een krans van lauwertakken en een van eiketakken is aangebracht op het onderste gedeelte van de baretesp. Op het bovenste gedeelte staat in blokletters de latijnse spreuk: ERIPIENDO VICTORIAE PROSUM, hetgeen betekent: 'Door (de strijder aan de dood) te ontrukken draag ik tot de overwinning bij', of eenvoudiger: 'Helpende dien ik de overwinning'. Het baretembleem werd ingevoerd bij Ministeriële Beschikking van 30 januari 1951 nr. 1034 (Legerorder nr. 35L/1951), nadat een in 1946 geïntroduceerd baretembleem met rood kruis op een wit veld was vervallen.

Het schild en het ontblote zwaard in het embleem vertegenwoordigen het militaire karakter; ontbloeit zwaard voor de paraatheid en schild voor de verdediging. Asklepios was de Griekse god der geneeskunde, door de Romeinen Aesculapius genoemd. Hij droeg als teken van waardigheid een met een slang

omkronkelde staf, de asklepiosstaf of aesculaap. Dit teken is thans een internationaal erkend symbool voor de medische beroepen. De lauwertak symboliseert de overwinning en de eiketak staat voor de kracht van een gezond lichaam dat nodig is om de zege te behalen. De koninklijke kroon geeft de verbondenheid aan met ons vorstenhuis.

Onder het baretembleem wordt een rechthoekige ondergrond van groene stof gedragen, aangezien groen sinds meer dan 200 jaar de kleur is van de medische faculteit.

Verdienstelijk

Personeel van de Geneeskundige Troepen heeft zich zowel tijdens de gevechten van mei 1940 als in de periode 1945-1950 tijdens het conflict met Indonesië verdienstelijk gemaakt. Daarom werd de Hilversumse kazerne waar het Opleidingscentrum Militair Geneeskundige Dienst is gevestigd, op 10 april 1979 vernoemd naar korporaal Van Oudheusden, die voor zijn moedige optreden in de meidagen van 1940 postuum werd onderscheiden met de Militaire Willems-Orde 4e klasse. Tevens ontving het Regiment Geneeskundige Troepen op die dag een vaandel uit handen van (toen) koningin Juliana.

B.C. Cats

